

ПРАЦЯ

ОДИНОКА УКРАЇНЬСЬКА ЧАСОПИСЬ У БРАЗИЛІЇ

Виходить кожного четверга о 8-ій год. рано.

ВИДАЄ: ВИДАВНИЧА СПІЛКА.

„ПРАЦЯ“

Український просвітно-економічний тижневник у Бразилії.

ПЕРЕДПЛАТА У БРАЗИЛІЇ:

Річно 8\$ піврічно 5\$
 Для Галичини 72 кор.
 Для України 36 руб.
 Для п. Америки 2.50 дол.
 Для Канади 2.50 дол.
 Для Аргентини 6 пез.

„FRACIA“

Jornal semanal para os Ukrainos no Brazil.
 Publica-se em Prudentopolis ás Quintas Feiras.

Дрібні оголошення по 100 рс від стиха. Більші по 200 рс. За всякі оголошення платиться з гори.

FRACIA

Prudentopolis — Parana

Ми Українці до слову
 В нас є сила Козаків!

Не розлучать нас ні море,
 Ні межі чужих країв. Гимн ам. Укр.

Дбаймо самі про себе!

Коли старинна Греція хилилась до упадку, коли народ тратив почуття народних обов'язків, коли зачав занедбувати плекання своєї культури, зійшлись старенькі радники в Атенах та почали радити, як запобігти сьому лиху.

Прийшли батьки, та засумували над своїм положенням.

Ждали вони на одного, що спізнився. Ждали мовчки, бо він був найстарший, наймудрійший, а на все раду мав. Пришов. З під плаща вийняв яблуко і поклав на стіл. Поглянули всі — задумались та лиш гляділи, що далше з цього буде.

Старець розкрояв яблуко, витряс зернята, яблуко відложив і промовив:

„Се яблуко — то ми, а ці зернята то наші діти. Яблуко минеся а з зернят знова вийде овоч. Від вихорання наших дітей залежить доля Греції. Дбаймо про свої діточки, бо які діти, такий народ, така держава...“

Сей примір для нас, Українців, великої ваги. В нинішніх часах, коли то нарід український виковеує собі долю так так тяжко, треба тепер подбати про наших дітей, бо се підстава нашого народу.

В нас у Бразилії часто можна почути питане: „що станеся, коли старі минуться? Що буде з нашою молодіжжю?“

І дійсно: росте там молодіж мов капера в лісі. Часто забуває вона на свою народність.

боресь за лучшу долю, а тяжко сего здобути. Найбільший наш ворог се байдужність, темнота; всегда вони стоять нам на перешкоді.

Так, як в старому краєви, так і тут в Бразилії найбільшою і найважнішою для нас потребою — є школа.

Братя! Тут ми мусимо самі подбати про се. Коли виїхав наш нарід в Бразилію, кілько то горя, кілько біди мусів перенести. Полишений сам собою, мусить клопотатись усім. Если ми самі не будемо старатись — згинемо, марно пропадемо.

Наші школи в старому краєви розбиті. Ляшня люта позамикала народні школи, гімназії, в університет нашої молоді не пускає, а без науки нам не жити. Наша молодь опинилась в чужих краях, на вигнанню, скитаєсь по чужих землях, гине мученичею смертю. На старий край ми не можемо надією жити, ми тут самі про себе мусимо подбати.

Грішми ми мабудь України не здобудемо, але здобудемо її просвітою.

Стараймося проте о рідну школу. Жаль серце стискає, коли бачиться, що декотрі оселі так байдужно дивляться на сю справу.

Правда, суть оселі малі, убогі, але мають свою, хоч яку-таку, школу.

Але ми не можемо вдовольнятись якою небудь школою. Если в нас є можливість, посилаймо далше, посилаймо до української школи в Прудентополи, а відтак і еще далше.

Ніколи не жайтесь...

Символ віри „Республіки Петлюри“.

В »Укр. Вістнику« читаємо: Варшавський »Наш Курієр« доносить: Перебуваючий тепер в Тарнові представник уряду республіки Петлюри(?) заявив представникови »Гоньця Краковського« що члени уряду Петлюри:

1. Змагають до сотворення незалежної, демократичної української республіки.

2. Визнають межі Західної України тільки від Збруча.

3. Всякі непорозуміння у Східній Малопольщі(?) уважають внутрішньою справою польської республіки, в якій не беруть і не братимуть ніякої участі.

4. Союз з Польщею уважають підставою утворення великої незалежної України.

5. Запевняють Польщі сердечну і щирю приязнь.

6. Яку небудь федерацію з большевицькою чи протибольшевицькою Росією вважається виключеною.

7. З існуючим у Відні Українським Комітетом (Всеукраїнською Національною Радою) представники (?) УНР. не мають і не хочуть мати нічого спільного і уважають агітацію галицьких діячів проти Польщі шкідливою для українського народу.

8. Висловлюють глибоку вдячність і віру в начальника польської держави Пілеудського і в людовий уряд Вітоса.

тому політичну репрезентує цілий (?) український народ.

(До заяв представника уряду Петлюри не можна привязувати ніякої ваги, бо в імені українського народу котрий прокляв Петлюру давно, він не має права робити ніяких заяв. Не може зрєктися української часті Галичини на користь ляхів, бо він її не репрезентує і вона під лядське пановання ніколи не піддається. Не може входити в ніякі порозуміння з Польщею, бо український нарід ніколи не повірить в підступні обіцянки ляхів. Заявляти приязнь Польщі може Петлюра тільки в імені своїм, або в імені свого збанкрутованого правительства. Бо увесь укр. нарід підлягає Українській Національній Раді з тимчасовим осідком у Відні, котра обіймає майже всі українські партії і признає по подільну Україну від Кавказу аж поза Карпати.

З другої сторони Поляки не узнають уряду Петлюри, а членів його правительства трактують польські власті як приватні особи, що шукають захисту на території польської республіки,

як заявив польський містер внутрішніх справ Скульський в розмові з кореспондентом варшавської польської газети »Ржечпосполита«. Усяка урядова звязь Польщі з бувшим укр. урядом перестала існувати, як завідомив той самий міністер.

Митр. А. Шептицький

мовив:
„Се яблоко — то ми, а ці зернята то наші діти. Яблоко минеся а з зернят знова вийде овоч. Від виховання наших дітей залежить доля Гречії. Дбаймо про свої діточки, бо які діти, такий народ, така держава...“

Сей примір для нас, Українців, великої ваги. В нинішних часах, коли то нарід український виковеує собі долю так так тяжко, треба тепер подбати про наших дітей, бо се підстава нашого народу.

В нас у Бразилії часто можна почути питане: „що станеся, коли старі минуться? Що буде з нашої молодіжи?...“

І дійсно: росте та молодіж мов капера в лісі. Часто забуває вона на свою народність, на свою мову, на свою вітчину.

Обовязок батьків передовсім виховати сю молодь, щоб вона колись стала підпорою, коли старі минуться. В сій річі без сумніву стане охороною школа. Нам треба безусловно своїх рідних шкіл.

Сотки літ наш український народ стогне в чужім ярмі; сотки літ

підставою утворення великої незалежної України.

Грешми ми мабуть України не здобудемо, але здобудемо її просвітою.

Стараймося проте о рідну школу. Жаль серце стискає, коли бачиться, що декотрі оселі так байдужно дивляться на сю справу.

Правда, суть оселі малі, убогі, але мають свою, хоч яку-таку, школу.

Але ми не можемо вдоволятися якою небудь школою. Если в нас є можливість, посилаймо дальше, посилаймо до української школи в Прудентополи, а відтак і еще дальше.

Ніколи не жалуймо школи своїм дітям. Не вдоволяймося і сякою-такою наукою.

Тоді ми можемо сподіватися лучшої долі і для нас, і для наших дітей.

УКРАЇНЦІ! ПОПИРАЙТЕ СВОЮ ОДИНОКУ УКРАЇНСЬКО-КАТОЛИЦЬКУ ЧАСОПИСЬ В БРАЗИЛІЇ!

підставою утворення великої незалежної України.

5. Запевняють Польщі сердечну і щирю приязнь.

6. Яку небудь федерацію з большевицькою чи протибольшевицькою Росією вважається виключеною,

7. З існуючим у Відні Українським Комітетом (Всеукраїнською Національною Радою) представники (?) УНР. не мають і не хочуть мати нічого спільного і уважають агітацію галицьких діячів проти Польщі шкідливою для українського народу.

8. Висловлюють глибоку вдячність і віру в начальника польської держави Пілсудського і в людвий уряд Вітоса.

9. Запевняють що поширюючися чимраз загальнійше на цілій Україні повстанчий рух націхований ідеєю союзу з Польщею і ненавистю до Московщини, що окупуєть українські території.

10. Уформована тепер «рада республіки» складається з представників усіх (?) українських партій крім большевицьких, а

у Відні, котра обіймає майже всі українські партії признає по подільну Україну від Кавказу аж поза Карпати.

З другої сторони Поляки не узнають уряду Петлюри, а члени його правительства трактують польські влади як приватні особи, що шукають захисту на території польської республіки,

як заявив польський міністер внутрішніх справ Скудзький в розмові з кореспондентом варшавської польської газети «Ржечпосполіта». Усяка урядова звязь Польщі з бувшим укр. урядом перестала існувати, як завідомив той самий міністер.

Митр. А. Шептицький візитатором Апостольської Столиці.

Як ми вже доносили папа іменував Митр. гр. Шептицького Апостольським Візитатором з правами дипломатичного відпоручника Ватикану. Митрополит виїхавши з Риму по короткім побуті в Фрації і Швайцарії переїз

В. Злотополец.

Син України.

ІСТОРИЧНА ПОВІСТЬ В ТРЬОХ ЧАСТИНАХ.

(Дальше).

Раптом погляд небораки впав на горбок: там стояло височезне, старе дерево. І аж зрадів наш Микола й забувши, що вже зібрався на той світ, бігцем, по коліна в воді, дібрався до горбка й хоч який був виснажений, виліз на гіляку. — «Якось ратує Бог козака!» подумав бідолаха відтхнувши вільніше. — «Може таки не дасть Він загинути хрещеній людині в чужій землі». Але коли поглянув із дерева навкруги, побачив таке, що аж крикнув із великого болю: хвилі несли поуз дерева його дорогі лями.

Відні сотворіння, борикаючись із хвилями так жалісно, так розпачливо мекали, що аж сльози стали в очах запеклого козака. І так шкода було йому лям, що вже хотів зіскочити з дерева й ратувати, хоч би й самому прийшлося головою накласти. Та цей ж миті величезна хвиля схопила їх і понесла далеко - далеко...

Як довго просидів Микола на дереві, не тямив. Лише чув мов кризь сон, що гуркіт, шум вітру й клетотія моря потроху стихав. Небо почало прояснюватися, а на

бережині лагідно плюскотіли невеликі хвилі. Сонце червоне мов кров почало як раз ховатися за обрієм, як Микола стомлений до безсилля зліз із дерева.

Аж тепер міг подумати про се, що трапилось. Сум важкий наліг йому на душу. Навкруги бачив лише дику, страшну руїну. Уламки скель, повиривані з корінням дерева, тут і там повбивані птахи — це все нагадувало на кожному кроці страшні хвилини, які так недавно ще довелось пережити.

«Що мені тепер робити?» думав сумний Микола. „Печери — єдине мое пристановище, присипало певно каміння або рознесло, що й сліду може вже з неї немає. Відні лями потонули певне в розбурханих хвилях. І я зістався знову без даху, й знову самотний...« І зажурився козак.

А тим часом усе вже втихло. Подумя більше не виривалося з щілини, тільки час до часу знімався чорний дим і стікали поволі горяча лява. — «Покищо втихло», журно думав Микола, «та хто його зна, чи за хвилину не зірветься знову хуртовина, чи знову не почне бухати з проклятої гори. А як не тепер, то за місяць, як ізнову кривавою працею загосподарюєся». Отак сидів він у важкій задумі, притулившись спиною до дерева з якого зліз, та й не вгайнуєся, як усе навкруги вкрилося чорною пітьмою ночі,

Уже світало, як прокинувся Микола зі сну-забуття. Холодний вітрець лагідно колихав листям дерев, далеко край ліса червонів небосхил, навкруги лунали веселі пташині пісні. І наче лекше стало Миколі на серці. «Якось то воно буде», подумав він. «Коли зістався живим та й руки й ноги нескалічені, то не загину.»

І підбадьорений пішов до своєї домівки. Та яке ж велике було його здивовання й безмірна радість, коли біля печери побачив свої дорогі лями! Очам власним не хотів дати віри. Кинувся до лям і почав гладити й пестити, як малі дитинята. А вони з радощів весело мекали й м'яккою вовною гладили йому ноги й лизали руки. І тої хвилини забув Микола за всеї світ! — Чув як жвавіше почина в ньому битись серце й якась нова сила й бадьорість вступають у груди. І отак радіючи подався в супроводі лям до своєї печери.

Коли прийшов туди, то побачив, що справа зовсім не така погана, як він собі уявляв. Що правда, завалилась каміньюка, яка заступала дах, потягнувши за собою чималу брилу землі, — одначе не так важко було повикидати вламки з печери й знову в ній вигідно оселитися. А коли придивився Микола ближче, спостеріг, — що каміньюка ця скорше чи пізніше могла завалитися й придавити його в печері. І радий, що позбувся небезпеки,

не шкодуючи за покрівлею, заходився він вичищувати помешкання від каменю і грудок землі. Робота йшла швидко. Нарешті зісталось тільки два великі вламки скелі, але їх не можна було викотити на двір руками. Одначе Микола довго не думав. Хіба ж не доводилось йому викочувати чайку важкі бочки з порохом, чи з кулями, або важницею воза піднімати! — Підклав під уламок скелі кремезного дрюка, спер його об володу та й почав підвасувати цілим тілом. І отак підважуючи раз-у-раз каміню брилу, почав посувати її все далі й далі. По де-яким часі не було в помешканні ані одної каміньюки.

«Ось і знову маю домівку», відпочиваючи думав Микола. «Та й боїтися вже не треба, що кожної хвилини завалиться покрівля, бо стіни й дах тепер із судільної скелі, в якій не побачиш найменшої щілини.

Цікавий як вигляда з близька вулкан, про який учився колись у школі, вибрався Микола на місце вибуху. Але хоч як не хогілось йому залізати в кратер, з якого ще час до часу вилітав дим, таки не зважився. Бо хоч лява вже трохи й остигла, стікала проте поволі й безупинно з гори, заливаючи грубий шар попелу й розкидане навколо горяче каміння. Отак розглядаючи вулкан, нагадав собі Микола зненацька, що в тім боці, куди зсувалася густа маса ляви, ростуть кущі

дять до Бельгії, Голандії і Англії. Звідси виїде він до Канади, Зєднених Держав Америки, Аргєнтини і Бразилії. Візитаторська діяльність потребує около 1 рік, і в її часі Митрополит у порядку справи гр.-кат. церкви нашої американської еміґрації, в першу чергу буде вирішена справа назначення нового Єпископа в Зєднених Державах, бо отсе місце від смерті Еп. Ортинського вакує та креуваннь нового нашого єпископства в Бразилії. Митрополит використовує також свою подорож в напрямі матеріальної допомоги нашому зруйнованому населенню в краю. Ціле наше населення безріжниць партій зі щирою симпатією та сердечними побажанням супроводжає дорогого достойника в його подорож та очікує його щасливою повороту. Сподіємося, що наші браття за океаном приймуть його з отвертими раменами та щирою душею.

В часі побуту Митрополита в Римі запали дуже важні рішення в справі гр. кат. церкви. З тої нагоди видав папа Венедикт XV відпоручне письмо.

(„Український Прапор“).

Українські повстанці здобули Київ.

Одержано тут відомість, що анти-більшевицький рух шириться не тільки в Петербурзі, Москві, але обняв він рівнож цілу Україну, Кавказ і Сибір. Робітники і селяне цілими масами на сторону повстанців. В околиці Одеси і Києва точаться завзяті бої. Большевицьке правительтво видало урядовий комунікат, в яким внутрішній театр воєнний зістав поділений на три фронти: петербурський, кавказький і український.

Парижські донесення з 7. марта кажуть, що українські повстанці знова заняли Київ, столицю соборної України, прогнавши з міста залогу большевицьких військ. Така депеша наспіла до французького міністерства заграничних справ.

Комісарі і другі большевицькі урядники починають стрімголов утікати з України. На цілій Україні вибухла революція.

і застрашаючий спосіб лютує ославлена на цілий світ „чрезвычайка“. Вона переводить масові засуди смерті з неімовірною жорстокістю. І так в самім тільки Проскуріві минушого тижня застрілено 88 осіб під закидом, що вони є протиреволуціонери. В Кам'янці вночі 26. січня большевики уладили загальну різню Українців, яке дасться порівняти тільки з ославленою в історії „Ночю св. Вартоломея“ у Франції. Велике число мешканців цього міста вночі виволічено з ліжок і в сорочках повели їх поспаки „чрезвычайки“ на цвинтар і там всіх помордовано.

Мобілізація на Україні.

Один підстаршина галицької армії, що на днях прийшов сюди із за Збруча, утікши перед мобілізацією розказує, що харківське правительтво зарядило по всій Україні загальну мобілізацію муштин в віці від 19 до 26 року життя. Те саме заряджено в Росії. Мобілізують і чужинців, що там хвилево осіли. Часто в українські села що противляться мобілізації, висилається карні експедиції, що дає нераз причину до місцевих повстань. Змобілізованих з правобережжя висилається для муштри за Дніпро. На домагання галицького революційного комітету видано окремих мобілізаційний розказ до всіх Галичан, щоб ставали до Червоної Армії. Між змобілізованими українськими селянами ведеться сильну протипольську агітацію мовляв, треба вдарити на польських буржуїв, що помагають місцевим панам привертати давне поневолення народу панам. На важніших стаціях як Гомель, Жмеринка, Вапнянка робиться базу для правдоподібних весняних воєнних операцій. На більших стаціях приготівляють великі запаси спалюваного дерева для опалювання паровозів та строять харчеві пункти і магазини для армії. Слідно, що зближається весна а з нею і нова воєнна заверуха, як це вже є на Україні від цілого ряду літ.

Ірландія не переставє бо-

дський нарід готов помириться з Англією на засадах справедливости. О иншій мирі не може бути й мови, бо ірландський нарід позістане вірним своїм ідеалам вольности аж до смерті.

Заява французького парламенту прем. Бріандови.

17. марта скінчилась триденна дискусія в парламенті над постановами аліантської конференції з німецькими делегатами в Льодоні у справі воєнного відшкодування аліантам.

Одинока опозиція була тільки з комуністичного краю палати (лівиці), котрий заявився проти наложення військових кар на Німеччину.

В голосованню признано премієрови Бріандови заяву довіря 491 голосом проти 66 голосів.

Французи кажуть що Німеччина може платити відкодування.

В Парижі панує загальне переконання, що Німеччина має заграницею, а особливо в Злучених Державах, доволі гроша, з якого може заплатити 1 біліон (міліард) марок в золоті, що його домагається протягом одного тижня від Німеччини аліантська Комісія Відбудови. Кажуть, що сей 1 біліон марок в золоті Німеччина може зложити в Злучених Держав до Федерального Резервового Банку у Вашингтоні, Д. К.

Крім того, кажуть Французи, Німеччина має у себе дома 3 біліони долярів в золотій монеті.

Вірменія оборонилає з большевицького ярма.

Товариство „Поміч Близькому Сходови“ одержало телеграму, що в Вірменії вибухла революція і що Вірмени прогнали зі свого краю большевиків. Нове вірменське правительтво осіло в Ерівані, Большевицька армія в Вірменії піддалася, а її офіцерів поарештовано — сповіщає телеграма підписана доктором Ушером, препставником Товариства в Ерівані.

ло наказ центрального правительтва в Відні, яким наказано переведенне в Тиролю плебісциту в справі злуки з Німеччиною. Цей плебісцит в Тиролю має відбутися 24-го марта.

Правительтво провінції в відповіді на ноту центрального правительтва заявило, що нема такої права, яке заборонювало б висказанне народнього сентименту; переведенне плебісциту не означає, що зараз Тироль прилучиться до Німеччини. В місті Сольногород вирішено перевести плебісцит в цім самім часі, що і в Тиролю.

Відділ Марусі.

Берлінський „Руль“ доносить:

Поміж повстанчими відділами на Україні найбільшою популярністю тішиться відділ Марусі, який оперує в Кременжуському, Золотоношському, Лубенському і Канівському повітах.

Маруся — це бувша учителька сестра славного повстанчого отамана Соколовського, убитого большевиками. Та сама доля постигла її батька, матір і двох других братів. Про чисельність відділів Марусі говорять різно: одні говорять про кількисот, другі про кількадесят тисяч людей. Маруся легендарна постать: її бачуть в різних місцях України рівночасно, а навіть на Волзі.

Пояснюється це так. В кожному відділі повстанців є Сестри Милосердія і проте кожний, хто бачить повстанчий відділ і при ньому сестру милосердія, приймає останню за „Марусю“. Народня фантазія приписує найбільш геройські подвиги відділам Марусі.

Повстанці потребують допомоги місцевого населення і тому перетворюють організацією повстань, провідники повстанців приїзджають на село збирають селян і питають чи селяни згідне підпомогти повстанців та що воно хоче.

Так організуються повстання. Запевнивши собі згоду сіл, кожній волости організується „Повстанча Рада“. Вона назначає писарів, що переводять списи добровольців та завідують засобами мушкетерів. Для завідування мушкетерів.

ців. В околиці Одеси і Києва то- чаться завзяті бої. Большевицьке правительство видало урядовий ко- мунікат, в яким внутрішній театр воєнний зістав поділений на три фронти: петербурський, кавказький і український.

Парижські донесення з 7. марта кажуть, що українські повстанці знова заняли Київ, столицю собор- ної України, прогнавши з міста за- логу большевицьких військ. Така депеша наспіла до французького міністерства заграничних справ.

Комісарі і другі большевицькі у- рядники починають стрімголов уті- кати з України. На цілій Україні вибухла революція.

Большевики мордують Українців.

Малі місточка понад Збручем є зараз переповнені утікачами з Ук- раїни, які втікають перед кривавим панованням большевиків. Ці утіка- чі одногласно заявляють що ціла Україна є обнята протибольшеви- цьким повстанням і що в тим міс- цях де большевики є ще панами

жуїв, що помагають місцевим па- нам привертати давне поне- волення народу панами. На важ- ніщих стаціях як Гомель, Жмерин- ка, Вапнянка робиться базу для правдоподібних веснянних воєнних операцій. На більших стаціях при- готовляють великі запаси спалово- го дерева для опалювання парово- зів та строять харчеві пункти і ма- газини для армії. Слідно, що збли- жається весна а з нею і нова воє- нна заверуха, як це вже є на Ук- раїні від цілого ряду літ.

Ірландія не перестає бо- ротися за свою незави- мість.

Імон де Валера, президент Ірля- ндської республіки оголосив свій маніфест, в яким є даний перегляд боротьби о незалежність Ірландії від найдавніших часів. Маніфест опирається на засаді самоозначен- ня народів. В нім остро осуджуєть- ся дике поступовання Англіїців су- проти Шін Фейнерів. Маніфест звер- тає увагу народів світа що ірлян-

долярів в золотій монеті.

Вірменія оборонилася з большевицького ярма.

Товариство „Поміч Близькому Сходови“ одержало телеграму, що в Вірменії вибухла революція і що Вірмени прогнали зі свого краю большевиків. Нове вірменське пра- вительство осіло в Ерівані, Боль- шевицька армія в Вірменії піддала- ся, а її офіцерів поарештовано — сповіщає телеграма підписана док- тором Ушером, препрставииком То- вариства в Ерівані.

З інших джерел таксамо наспі- ли численні телеграми про повале- нне большевицького панування в Вірменії. Нове протибольшевицьке правительство тепер взялося пиль- но з очищування осталих областей Вірменії з большевицької зарази.

Тироль проти злуки з Австрією.

Правительство Тиролю відкину-

ма приписує найбільш героїськи подвиги відділам Марусі. Повстанці потребують допомоги місцевого населення і тому пере- організацією повстань, провідники повстанців приїзджають на села збирають селян і питають чи селя- згідне підпомогти повстанців та ко- го воно хоче.

Так організуються повстання. Запевнивши собі згоду сіл, кожній волости організується „По- станча Рада“. Вона назначає писа- рів, що переводять списи добро- вольців та завідують засобами му- ніциї. При організації відділу пов- станці рідко коли розпоряжають- ся зброєю. Добувають його посте- пенно.

Часами вдоволяються косами-ро- гачами.

Після підготовки слідує наступ на місто. і місточка та більш центри большевицьких військ.

Повстанці говорять: „День і (большевиків) — ніч наша. Гор- іх, а село і ліс наш“. Повстанці не остають на одному місці довше двох днів.

шартоплі. Наляканий побіг мерцій туди, але з радестю побачив, що вони стояли незачеплені. Однак, щоб забезпечити се- бе, викопав він кілька куців картоплі й порозсаджував їх у різних місцях ост- рова.

Оговтавшись вже цілком після вибуху вулькану, заходився наш господар кінча- ти піч.

Швиденько викопав яму, насипав ту- ди глини, полив водою, змішав, докинув трохи піску й почав мурувати стіни. А що працював Микола не розгинаючи спини, то за три дні піч була готова.

Між тим гора перестала зовсім димити, проте Микола пішов до вулькана, щоб на власні очі переконатися, чи не заг- рожує часом нового вибуху. Збочця го- ри й кратер вкриті були чорною

мазюкою, однак навіть із роз- колин вже не добувався дим. Отже най- більш уважні досліди не показували ані якоїсь підземної діяльності вулькана ані близької небезпеки. »Видима річ, вуль- кан ізнову погас«, подумав Микола, »мо- же дасть Біг на тім і скінчиться«. І через мур й зникали Миколі з очей. Це- цілком заспокоєний вернув він відтак до дому.

А тепер, коли Микола спокійно захо- дився коло щоденної роботи, треба було йому насамперед заосмотритися їжею на зиму, щоб не загинути з голоду. Мину- ло кілька днів і наш козак уніймав уже

сім лям. Всіх він повбивав крім старого самця, зіставивши його при череді осво- ених лям за стадняка. Лямяче мясо Ми- кола посолов та й повісив у піч щоб за- димити... А що боявся, чи не мало буде шинки як довго протягнеться зима, вибрався знов на лови. Та цим разом Миколі не пощастило. Ляма звітрили його в тім місці, де на них завжди за- сідався, та й обходили вже десятою до- рогою.

Та впертий був Микола. Коли захо- дився коло чого, або що задумав, му- сів був скінчити, щоб не знати що! І ось придумав він пиний спосіб. Уже кілька разів, як засідав на лям заува- жив, що вони вгледівши чи звітривши ловця здалека, обходили його манівцями й мерцій бігли через малий горбок у гу- щавину. Микола помітив також, що на другому боці горбок цей був оточений колючими хащами мов живоцлотом, а за цим живоцлотом вносився кам'яний мур, так дві стопі заввишки. І кожного ра- зу ляма перескакували ці хащі, стрибали по мурі й зникали Миколі з очей. Це- го було нашому ловцеві досить. Він за- раз же за хащами глибоку яму, прикрив її сушняком та хмизом і вже другої дни- ни застав у ній дві дорослі ляма.

»Іжею забезпечений я тепер на цілі- сеньку зиму« — думав Микола по кіль-

кох днях виймаючи димарні лямячі шин- ки, »та де переховати її взімку?«

Але виявилось, що цим разом козако- ві нашому допоміг землетрус. Недалеко печері запалася гора, так на два метри завглибшки, й через це повстала друга печера, отвір якої виходив якраз на Ми- колове подвір'я. Отже без усякого труду мав Микола в своїм обійстю льох.

Іще треба було Миколі запастися сі- ном для лям, паливом та картоплею. Сі- на назбирав він цілий стіжок, але поспішав ся дуже наш господар та й не зауважив, що складає трохи вогке сіно. але як по- бачив одного дня, що димить скирта, за- сунув у сіно руку: а туди наче жару хго насипав. Ага, от в чім річ: поква- пився трохи та й склав вогке сіно« — подумав Микола. Роскидав мерцій сті- жок, висушив сіно та й склав ізнову ко- пицю, а щоб не мокло — накрив дахів- кою із очерету.

Упоравшись із сіном, назбирав він іще дров: гіляк та сушняку й поскладав рів- ненько в стоси, прикривши теж од дощу очеретом.

Потім накопав він картоплі й зспав у льох. Нарешті привіс іще дві торби- ни цитрин та десняків кілька кокосових горіхів. Отак запасся Микола всім необ- хідним на зимівля й не боявся тепер, що доведеться йому голодувати.

»Ось-ось зима вже за плечима« мір-

кував він усе, — »на дереві виріза- інше два тижні тому місяць жовтень: а тижнів два-три сподіватися можна пер- шого снігу«. Та замість снігу день-у-день безупинно лив дощ. Небо вкотре бри- в сей час мутними, сірими хмарами. вже два тижні проспів Микола в печ- рі: вийде хіба до льоху, до стіжка, а до криниці, щоб принести собі й худю води.

»Ох, новолі-новолі тягнуться дні« в- льгував він. »Ото щоб мати мені Свєт Письмо: здається тепера кожної букв вивчився б на пам'ять; або наперу хі- лібра. Ох, вірні, вірні б складав! а драму чи думу яку може написав б. А то сиди тут та й сиди, аж голова з- дурюється: крути-не-верти, а таки ні Г- мером, ні Софоклем не зробишеш!« жа- туючи розважав себе Микола. І особ- на нудьга брала нашого пустельника де- гими осінними вечорами. Бидолаха сид- гої без світла й без роботи, тільки думуючи про те, як би скоріше мина- оцей нудний, непотрібний час. Але од- го дня, спало якось на думку нашого козакові: чому не спробувати зліпшити глини горшка та каганця? Хіба на Вір- ні мало їх ліплять, та що й які!

Так і зробив. Вибрав один день, го- зранку дощу не було, накопав глини й за кілька днів сушилося вже на пе- кілька горшків, дві миски та каганця

Др. Мирослав Шеліговський ЛІКАР І ОПЕРАТОР
 SECURITYVA
 Rua S. Francisco № 25

Бувший асистент клінік європейських.

Лічить після найновішої системи. Виконує всякі операції хірургічні.
 Посторонніх слабих приймає на лічене і побут у своїй клівіці. Лічить луча-
 ми "Roentgena". Посідає власну лабораторію до оглядин хемічних і мікроскопо-
 вих, та всяких інших оглядин крові в слабостях внутренних.
 Порада устно і лисовно. — Мож розмовитись по українськи.

Др. Александер Нікольський.

Славний спеціаліст з Європи, теперішній лікар при українським шпитали в Прудентополи, поручає всім терплячим Українцям так мущинам, як і жінщинам свої успішні лікарські услуги.

Dr. ALEXANDRE NIKOLSKYI.
 Prudentopolis — Paraná.

Години урядові від 9 рано до 9 вечер; від 3 до 5 години пополудни в українським шпитали. (Безплатно для бідних).

Большевики проголошують мобілізації, амнеції, назначують речинці безкарного повороту дезертирів, але добровільно не приходять ніхто. Насильно мобілізовані тікають з найближих стай, але не до дому, а до повстанців. Других насильно вивозять в Москву і Сибір, але вони і відтіля тікають.

Большевики забирають у населення усе, що тільки можна, але багато зі зібраного відбирають повстанці.

На Україні розміщена на постою вся російська червона армія; особливо багато кінниці. Кінниця зложена з відділів сибіраків, уральських козаків, оренбурців і других.

Поширене венеричних недуг в Польщі.

„Пшегльонд Вечорни“ подає статистику хорих на венеричні недуги в конгресівці за 1919 рік. Усіх таких хорих було 400.000, т. є. 4 процент усього населення. З тої цифри 40 процент було сифілітиків. З уваги на страшну небезпеку для дальших поколінь польський уряд виробив законопроект, запроваджуючий між иншим примус лікування. (Най хоч тим богацтвом Польща похвалиться! — прим. скл.)

вив, що всі вісти про повстання і революцію в Росії є зівсім неправдиві. „Петроград є зівсім таксамо недоступний для проти революційного замаху як є кріпость Кронштад“ — впевнював Лейбуньо. — „Ми не хочемо здавлювати насильно революції (???)“, бо хочемо винувати розливу крові, не тільки серед нашого війська але і серед залози Кронштаду. До цеї пори наші втрати були зівсім незначні“.

Війна проти Жидів.

На конгресі австрійської антисемітської партії порішено проголосити в цілім світі війну проти жидів. В осени має відбутися в Будапешті світовий, проти семітський конгрес.

Ухвалені резолюції взивають австрійське правительство, щоб воно до 1-го квітня ц. р. видалило з границь Австрії всіх чужоземних жидів, або приняло на себе за не виповненне цього домагання важкі консеквенції.

ПОВСТАННЯ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ КОЗАКІВ НА ПІВНІЧНОМУ КАВКАЗІ.

З Кавказу доносять, що повстання не серед козацького населення на Кубані і в області Терек шириться дальше.

ПОЛЬСЬКА МАРКА ПАДЕ

значено. Проте маймось на увазі Українці, і коли треба буде нашо го голосу в тій справі — станьмо як оден муж! Східна Галичина є земля українська — вона мусить бути наша — і тільки ми маємо право нею рядити!

З Бразилії.

Дня 10. с. м. збудеться вінчане Вп. п. Василя Лопатюка з п-ною Розалією Іванків о год. 4 по полудне в українській церкві в Прудентополи. П. В. Лопатюк є довголітнім секретарем т-ва „Україна“. З сеї нагоди Редакція шле як найщирші желання.

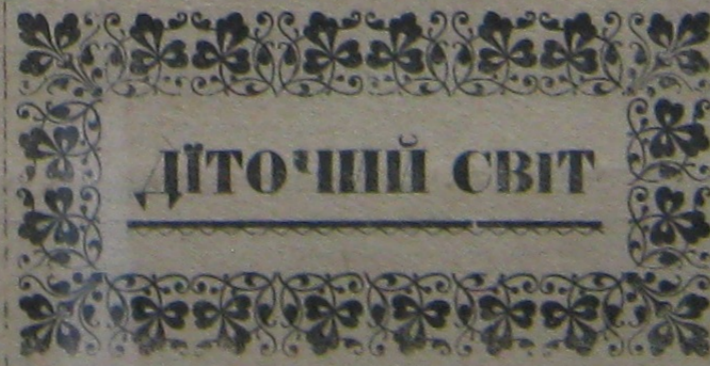
Доносять часописи тутейші, що аргентинські часописи остро виступають проти герви паранської.

Океан Атлантицький, як пишуть — дуже в послідних часах неспокойний. Вже кількох кораблів стало жертвою теперішних бур на сім океані. Розбилось трох англійських, двох італійських, оден американський і оден бразилійський.

З Унійов да Вікторія утік вазень. По довшім пошукуваню зловлено його в Рію Негро.

В Куритибі будують великий дім для школи нормальної. Повідають що до сеї школи буде могло учащати 1.200 учеників.

Доносять, що в многих околицях панує заразлива пошесть на худобу. Ряд аргентинський висилає спеціалістів, щоб разом з бразилійськими ратовано худобу.

ДІТОЧІЙ СВІТ

Світова подорож.

(Дальше).

Якоєсь то в день соняшний гуляла я з подружками, ганялися за човнами до стерна чіплялися і пліли далеко. Було яєно соняш-

Пригріло нас промінне соняшне і ми почувли як неведимими знялися з води і почали підійматися. Ага, мої подруженьки, а я вже лину в гору.

— І ми, і ми — почувла я навкруги,

Глянула, а навкруги нікого не видко, тільки і чути голоси.

— Чому-ж я вас не бачу — спитала я, коли ви зомною тут летите?

— А себе ти бачиш?

Глянула я на себе. Ох горе нема мене не видко.

— Що-ж се таке? — спитала я здивовано. — Деж моя кругленька постать?

— Роздалася, розплилася, на срібненькі краплиноньки розсипалась в пару перетворилася, як от я нині — почувла я відповідь.

— А хто-ж ти? — питаю.

— Я теж краплина, і лину у повітре вже не перший раз.

Розмовляємо ми так з сусідкою а самі все висше та вище в гору підносимося. Глянемо в долину аж серце завмирає.

Далеко далеко в доли виблискує поверхня води.

Довго линули ми у воздуху в гору. довго стояли над океаном було в повітрі тихо і гарно. Вже сонечко з півдня звернуло, як повіяв вітрець легенький і погнав нас невидимих з того місця, де ми були.

— А ну лише в доріженку подруженьки. — сказала одна краплина. Летить, та не губить своїх частинок. (Далі буде.)

Оголошення.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
 ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і гане. Маємо всякі матерії, капелюхи, збраня готові, пали парасолі, як також в якого рода заліззя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Цінн умірковані і продається все г.аше, як у инших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніальні.

Памятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глубоким поважанем
 Семчишин — Опушкевич & Спілка.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня пер-

ливі багато кінниці. Кінниці жена з відділів сибіраків, уральських козаків, оренбурців і других.

Поширене венеричних недуг в Польщі.

„Пшегльонд Вечорни“ подає статистику хорих на венеричні недуги в конгресівці за 1919 рік. Усіх таких хорих було 400.000, т. є. 4 процент усього населення. З тої цифри 40 процент було сифілітиків. З уваги на страшну небезпеку для дальших поколінь польський уряд виробив законопроект, запроваджуючий між иншим примус лікування. (Най хоч тим богацтвом Польща похвалиться! — прим. скл.)

Большевицький плян офензиви на весну.

Українська Пресова Служба доносить: Згідно з донесеннями большевицьких газет, панує межи большевицькими рішачими кругами троякий напрям що до будучої воєнної виправи на весну:

Перша група заступає погляд, що советська Росія мусить вести війну і напасти сейчас на Польщу.

Друга група обстоює, щоби передівсім напасти на Румунію, а російський нарід заохотити до війни кличем, щоби відібрати Бесарабію від Румунії.

Єсть ще і третя група, до якої належить сам Ленін, а яка хоче навязати мирні зносини з чужими державами хоч до сього часу доки червона армія не буде цілком заосмотрена в поживу і не буде готова до дальшої війни.

Троцький хоче завішення оружа.

Телеграма до часопису „Тайсм“ зі Стокгольму доносить що Троцький робить заходи, щоби приневолити Кронштад до капітуляції. Та до цього він береться вельми хитро. Його нові умови зівсім не домагаються капітуляції, але сейчасового підписання завішення оружа і визначення мішаної комісії якаб уложилаб всі точки згоди. Та ці, які знаходяться в кріпости ані не думають зловитися на жидівську хитрість. В розмові з кореспондентами в Москві Троцький з правдиво жидівською безличністю зая-

ляє спеціалістів, щоб разом з бразилійськими ратовано худобу.

мітської партії порішено проголосити в цілім світі війну проти жидів. В осени має відбутися в Будапешті світовий, проти семітський конгрес. Ухвалені резолюції взивають австрійське правительство, щоби воно до 1-го квітня ц. р. видалило з границь Австрії всіх чужоземних жидів, або приняло на себе за невиконання цього домагання важкі консеквенції.

ПОВСТАННЯ СЕРЕД УКРАЇНСЬКИХ КОЗАКІВ НА ПІВНІЧНОМУ КАВКАЗІ.

З Кавказу доносять, що повстання серед козацького населення на Кубані і в області Терек ширяться дальше.

ПОЛЬСЬКА МАРКА ПАДЕ.

Після комунікату польського генерального конзуля курс польської марки був 8. марта 800 марок за 1 доляр.

БІЛОРУСЬ ПРОГОЛОСИЛА СВОЮ НЕЗАВИСИМІСТЬ.

Білорусь проголосила свою незалежність від большевицької Росії, як доносять відомости з Мінська.

Найновіші вісти.

До Парижа виїхав чистий Поляк (?) В. Діаманд, щоби порозумітися з Францією в цілях торговельних.

Франція лагодиться тепер з Англією, щоби зайняти серйозне становище проти Німеччини.

В Італії досі неспокій. Ходять вісти, що знаний воевода Д'Анунціо заміряє оголосити себе президентом.

Президент Чехословаччини, п. Масарик, як доносять, хоче уступити зі свого становища.

Доносять старокраєві часописи (навіть і ляцькі), що ряд польський переживає тепер великий клопіт, щоби не стратити Східної Галичини. Бояться, а передовсім на найбільшій перепоні стоїть їм ряд український, на чолі котрого стоїть през. др. Петрушевич. Ряд польський рішив видати 100 мільонів марок на поборювання самостійности Східної Галичини. Грайко Падеревський поїхав вже відай до півн. Америки з тими грішми. Певно, що подібну пролаганду почнуть робити і в Бразилії, бо відай і на Бразилію щось з тих грошей при-

ДІТОЧИЙ СВІТ

Світова подорож.

(Дальше).

Якось то в день соняшний гуляла я з подружками, ганялися за човнами до стерня чіплялися і плили далеко. Було ясно соняшно і так хорошо на поверхні, що не хотілось в глибоку пускатися.

Німа тиша часом порушувалась скиглінем чайки, що літала над нами та чогось шукала.

— Щасливі — промовили подружечки.

— Хто спитала я.

— А оті пташки, що виско і вільно літають в повітрі. А ми в океані мабуть і з вікуем і побачим що за ним діється.

— А так, так подруженько, зітхнула я. — Хоч тут воно і весело, а всеж таки хотілобся полинути за пташками.

— А знаєш що голубоньку просимо ми чайку жалібницю, нехай вона нас підійме в гору і понесе за море в далечінь.

І стали ми хвилюватись та чайку прохати.

— Голубонько, білогруда возьми і нас у воздуху, та понеси за море в краї чужі далекі!

— Не можу вас понести в краї чужі далекі, бо маю недалеко берега своє гніздо з маленькими діточками. Не можу я лишити їх, бо плакатимуть за мамусею. Зверніться до сонечка, воно вам допоможе піднятися, зверніться ви до вітру він вас понесе.

А сонечко в той час так весело сяло, що аж сліпило нас.

— Спробуєм — сказали ми і стали просить золотисте сонце, щоби допомогло нам піднятися в гору.

— Що дня мільони вас підіймаю своїми проміннями золототканними і ви того не бачите і ви того не знаєте.

— А ти ласкаве сонце і нас сьогодні підійми.

— Добре — промовило сонце.

Оголошення.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ЛІНІЯ ЕСПЕРАНСА — ПРУДЕНТОПОЛІС

Поручаємо наш ново-отворений склеп, в котрім мож набути всего — добре і тане. Маємо нсякі матерії, капелюхи, убраня готові, пали парасолі, як також всякого рода залізя.

Продаємо сіль, муку, каву в зернятах і мелену і все, що тільки забажаєте.

Ціни умірковані і продається все г.ше, як у инших торговлях.

Купуємо, герву, мід, віск, масло і прочі продукта кольоніальні.

Памятайте, що вже раз треба поняти сей великий клич: „СВІЙ ДО СВОГО!“

З глибоким поважанем

Семчишин — Опушкевич & Спілка.

ПОТРЕБА РОБІТНИКІВ до рубаня лезва до палива, як і до залізниці і дорментів. Платня: від метра дерева по 1\$500 на місци (у лісі); за дормента по 1\$600 так само на місци. Знаряди робітничі привезти зі собою. Зголошуватись до Петра Новацького. Nova Galicia — Estado S-ta Catharina.

КАВА З ФАБРИКИ

S. JOAO

— de —

ANTONIO CANDIDO CAVALIM
Itaty — C. № 21 — Patana

Зайдіть, а там дістанете каву найлучшої сорти, без дсмішок — ароматичного запаху та і тано, як в жаднім иншим склепі.

ФАЗЕНДА АЛЬГОДОЕЙРА.

Ця фазенда находиться у мунісіпію Гварупуава, положена між ріками Ігвассу, Жордон і Кавернозо та кампами „Кандоу“; віддалена 15 миль від Гварупуави, 5 від кольонії Шопінь (Chopin), а 4 від Мангейрні. Під сю пору ряд заходиться над переведенем каросової дороги, яка зачнеється на 46 кільометрі від дороги Гварупуава — Фоз до Ігвассу. буде прямувати до кольонії Шопінь, перетинаючи тим чином фазенду Альгодоейра і дійде аж до порту С. Марія на ріці Ігвассу. Рівнож введовзі має получитися Мангейрнію з тим самим портом С. Марія.

Ясним отже є, що торговельне положення цієї фазенди є перворядне. Землі гервові і до управи знаменні: придляються до управління почавши від цукрової трощі — канни (наледяться там теж дві фабрики добре уряджені і кілька підрядних), аж скінчивши на тютюні і збіжах задля ріжнородности клімату. Тепер сю землю, якої поверхня виносить 11 тисяч алькерів, ділять і мірять, та приймають кольоністів, які м. жуть заселити 2 тисячі алькерів котрі будуть поділені на льоти по 10 алькерів щоби улекшити купно претендентам.

Що до купна і инших інформації належить зголошуватись до п. Івана Леха в Прудентополі.

CONSULTORIO CIRURGICO — MEDICO

Dr. José Mendes de Araujo

Бувший славний асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить з великим успіхом слабости жінок і дітей.

Dr. José Queiroz Guimarães

Бувший асистент великого шпиталю S-ta Casa da Gamboa, Maternidade e Polyclinica do Rio de Janeiro.

Лічить успішно слабости нервові, недуги женщин і дітей.

При ліченю недуг крови уживаєсь 914 і 606.

Ціни приступні. В заведеню візита коштує 5\$, в домі слабого 10\$.

Поza містом платиться від години.

GUARAPUAVA, Праця 7 de Setembro

В. Кун і Син.

Іпіранга — Гважувіра — Парана

Поручаю мій склеп при фабриці капляшковых, кудую всякі провукта краєві, продаж гуртовна і деталічна.

W. Kuhn & Filho,

Guajuvira Parana

ПЕРША УКРАЇНЬКА МАЛЯРСЬКО-АРТИСТИЧНА РОБИТНЯ І ШКОЛА

С. ГОРБАЧА.

Виконуються артистично малярські роботи, як мальованне декорації домів, церков і образів нашого стилю і обряду та взагалі всякого рода роботи малярські.

S. HORVATICH

CURITYBA r Barão do Rio Branco 19 с. р. 187.

Кривава книга.

МАТЕРІЯЛИ ДО ПОЛЬСЬКОЇ ІНВАЗІЇ НА УКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ СХІДНОЇ ГАЛИЧИНИ 1918/1919 РОКУ.

(Продовженне).

25. В ЗБАРАЖИ знущалися страшно польські жовнярі над Микитою Івашкевичем, якому поломили руки, розбили голову і псмакрували ціле тіло, опісля, дня 5. червня 1919 застрілили його тяжко покаліченого, а його батька обрабували забираючи 34.000 К. (Свідки П. Л., Є. Л., Я. Г.)

Крім того застріли Поляки на замку в Збаражи без доходжень на приказ майора Красичинського з 59 полку піхоти, більшу скількість полонених Українців і Жидів між ними Яцка Баліна, Іцка Брунета, Льва Фукса, Осипа Брунета. (Свідки В. В., В. Б., Й. Б., М. Г. і С. Ф.)

26. В ЗОЛОЧЕВІ розстріляли Поляки 14 українських полонених без доходжень. Застрілили також господаря Петра Горчаківського (Свідок М. П.)

27. В КОЛОМИЇ застрілили Поляки з помешканя польського катехита ксьондза Ключа дня 24. мая 1919 українського поручника Кульчицького, а крім цього вбили польські міліціанти того дня ще одного українського офіціра, одного шофера і 6 стрільців, які уступали супокійно з Коломиї, евакуюючи її для Румунів. Крім того зрабували Поляки одно авто наладоване ріжними провіянтами і обрабували магазин «Дніпро-Союза», забираючи кілька вагонів цукру. Сотник П., поручник М. і поручник К. бачили, як польський священник (катехит) Ключ стріляв на Українців і заохочував нелітків, щоби також стріляли.

28. Коло КАЛУША в однім селі забирали — як се зізнала Г. А., сестриця Червого Хреста — польські легіоністи одній селянці корову. Коли бідна селянка ставила опір тому рабункови, застрілили її та не щадили і її дрібних дітей убиваючи їх прикладами від крісів.

29. В КІЛЬЧИЦЯХ (повіт Самбір), порубали польські жовнярі 3 жінки і ще живих закопали в землю.

30. В КОБЛЯНСЬКІЙ ВОЛІ (по Старий Самбір), позганяли польські легіоністи дня 19. червня 1919 людей до хат а відтак підпалили село з усіх сторін. Самі поуставлювалися на вулицях і кожного, що втівав перед вогнем, стріляли В такий спосіб убили 13 осіб, в тім чи-

36. В КОРНЯХ (повіт Рава Руська) коли польські жовняри палили село, а одна жінка з дитиною на руках просила, щоби її хати не палили, польський жовняр вбив її дитину ударом прикладу кріса, а її саму зранив багнетом. (Свідок Б.)

37. В КОШЛЯКАХ (повіт Збараж) застрілили Поляки Миколу Кресоватого, дня 7 червня 1919, а його батька обрабували.

38. В КУЛЬПАРКОВІ (повіт Львів) вбили польські легіоністи підчас транспорту 4 українських полонених. (Свідок Г.)

(Далі буде).

Бій під Хировом 4. лютого 1919 р.

За от. Ш-ром.

Прийшов приказ з Начальної Команди: 6. лютого загальний наступ на Львів — група III. робить демонстративний наступ на Хирів щоби відтягнути туди польські сили.

Наш фронт ішов тоді у віддаленю 3 — 4 км. від Хирова, починаючи від села Сушиця Вел. (на полудне від Хирова) на Бересів, Слушині, Вовче, Болозва, Чішки. Боронила цього відтинка група III що числила до 4.000 людей. Стояло тут 6 курнів (в с. Чішки, Болзва, Вовче, Городовичі, Тарнавка, Конів (запасний) і 4 батареї з 14 гарматами. Командував групою полк К., шефом штабу був от. III. Команда, склали амуніції і харчів були на залізничній стації Глубока.

Так отже ми готовились до наступу. Однак Поляки перевірили наші плани та порішили також наступ на день 4. лютого, випередити нас. Ще 1. лютого докладено з фронту, що замічено більший рух на залізничім шляху Перемишль-Хирів. Нічю почали Поляки звозити у Хирів війська, военний матеріал, гармати. З 4. лютого о 10 год. у вечері наша команда одержала докладну вістку. Що 4 — о 6 год. рано роблять Поляки наступ то у двох місцях: одна частина має наступити з Нового Міста здовж дороги, що веде через Чішки-Вовчичі у Самбір; друга частина мала виступити з Хирова шляхом Хирів-Самбір. Польські сили, що досі були більш-менш рівні нашим скріплено 10 сотнями (1500-2000 людей) новими батареями, що вечером 3 — встрілялись на порохрестя шляхів, що ще йшли з фронту до команди і на сь-

BEVAM AS CERVEJAS
da

ATLANTICA

CAIXA
POSTAL
246.

TELEPHONE
454.

MARCA REGISTR.

Atlantica Luzitana
Curitiba — Porter

ВЖЕ ПРОВУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Паранаенсе; ТЕМНІ: Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атлантика, Білий, Вода Столова, Женжібре; ГАЗОНИ: з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількість...

УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП
КОСТЯ ОДРЕЦЬКОГО

В АНТОНІЮ РЕБОУСАС — ПАРАНА

Один з найбільших і найстарших склепів у цілім муніципю Ірагі

Продаю товари ріжнородні — яких справді хто забажає — ФАЗЕНДА — ЗЕЛІЗО — ЗНАРЯДИ домашні, кухонні і усе, що потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Напитки ріжнородні. Скуповую герву.

На складі КАВА — ЦУКОР — усі споживчі товари. Капелюхи — стрільні артикули — окраси зі золота як брошки, перстені, ланцюжки до годинників іт.д. Чого Вам треба — купите і будете вдоволені.

Constantino Odreckyi

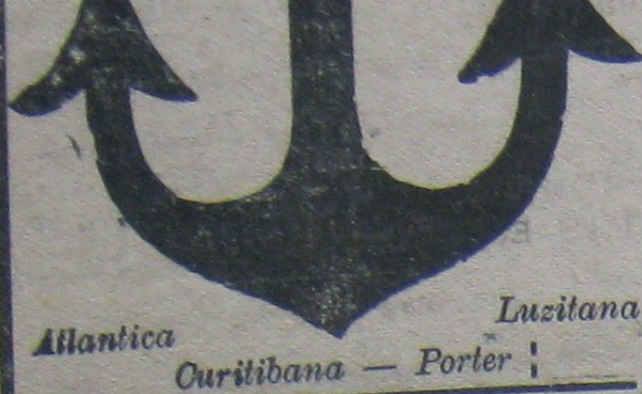
Antonio Rebouças Parana

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також ріжного рода матерії, від найкращих до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убрания, коци, полотна, хустки, стязки, капелюхи солом'яні нитки до шиття, вишивання і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начинне кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворита», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі заведіли: хміль, олій до

Atlantica Curitibana — Porter

ВЖЕ ПРОБУВАЛИСЬТЕ ПРОДУКТА ПИВОВАРНІ АТЛАНТИКИ Т. А. (ул. Ігвассу — Куритиба)???

ПИВА

ЯСНІ: Атлантика, Люзитана, Гамбург, Куритибана, Параненсе; **ТЕМНІ:** Мюнхен, Кульмбах, Демократа, Портер.

НАПИТКИ:

Атланта, Більц, Вода Столова, Женжі-бре; **ГАЗОЗИ:** з Цитрини, Абакаші, Малин, Помаранч, Содова вода.

Панове Хлібороби! Купуємо кожду скількіть ячменю і платимо найлучші ціни! Роздаємо також насіне ячменю за контрактом і продаємо вибране насіне ячменю.

Сухі дріжджі Атлантики є найлучші і економічні.

Одинокий склад нашої пивоварні у Прудентополи в домі п. М. Козловского.

Гавриїл Н. Шірес

КУРИТИБА

Площа Мунісіпал ч. 1—4
Скринка постова ч. 74 — Телеф. ч. 172
Адрес телеграфічний: „Gabriel“

МАТЕРІЇ — АРМАРИНЬОС.

Продаж гуртовна.

Одинока фірма, яка спроваджує товари впрост з першорядних фабрик краєвих і заграничних.

Представитель фірми, М. Войтович, об'їжджає Парану, С. Катарину, Р. Гранде.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЕЛЬНА СПІЛКА
ОДРЕЦЬКИЙ — КОЗАКЕВИЧ

ІРАТІ — ПАРАНА

ПОРУЧАЄМО усім Українцям в Іраті і подальших околиць товари нашого склепу, який є завжди заосмотрений в різнородні фазенди, Seccos e Molhados, залізя, начине кухонне і прочі знаряди рільничі.

СКУПОВУЄМО ГЕРВУ, ВІСК, МІД, і інші продукта кольоніяльні.

Випродаж гуртовна і деталічна.

Для пп. Каросників кукурузи і січки не брак!

ODRECKYI & KOZAKEVYCH

Iraty — Адреса телеграфічна „Kozak“ — Paraná

Antonio Rebucas Paraná

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛЕП
ВАСИЛЯ ВОЙТОВИЧА
у Прудентополи

Містить усеякі найпотрібніші знаряди господарські — рільничі, як також різного рода матерій, від найганших до найдорозших: касеміри, чисто вовняні пали, готові убрания, коци, полотнища, хустки, стязки, капелюхи соломяні, нитки до шиття, вишивання і ручних робіт, зимові шалі, перфуми, перфумоване мило, скло, начине кухонне, залізо, машини до шиття, порох, шріт, фугети, славна паста «фаворіта», шнурівки, книжки, та прибори шкільні.

Напитки краєві і заграничні.

На складі завжди: хміль, олій до ф. рб, свічки стеаринові, а подостатком муки найліпших марок, соли меленої, грубої і рефінованої столової, нафта, тютюн, риж, цукор, фарина кукурузяна і мандьокова, фасоля, кава палена і зернятами, чай з Індій. Скуповую на більшу скалю герву і інші продукта кольонійні.

Wasilio Waitovycz

Prudentopolis Paraná

СКЛЕП
НИКИТИ ДОНЯКА
в місті Іраті

є знаний усім, так в Іраті як і з подальших околиць зі свого великого склепу, який отворив ще в р. 1908 у великім мурованім домі враз з приютом для подорожуючих до Прудентополя і звідтам до Іраті. Кождий, хто заїде у його дім, знайде вигідну обслугу, як також зможе набути у склепі усе, що йому потрібне до ужитку домашнього і рільничого.

Купую герву-мате і інші продукта хліборобські.

В разі потреби винаймаєсь власна фіра до Прудентополя і кольонії Іраті.

28. Коло КАЛУША в одній з хат бирали — як се зізнала Т. А., сестриця Червого Хреста — польські легіоністи одній селянці корову. Коли бідна селянка ставила опір тому рабункови, застрілили її та не щадили і її дрібних дітей вбиваючи їх прикладами від крісів.

29. В КІЛЬЧИЦЯХ (повіт Самбір), порубали польські жовнярі 3 жінки і ще живих закопали в землю.

30. В КОБЛЯНСЬКІЙ ВОЛІ (по Старий Самбір), позганияли польські легіоністи дня 19. червня 1919 людей до хат а відтак підпалили село з усіх сторін. Самі поуставлювалися на вулицях і кожного, що втівав перед вогнем, стріляли. В такий спосіб убили 13 осіб, в тім числі кількох жінок і дітей. Згоріло тоді 17 хат до тла. (Свідок Д. Ц.)

31. В КВАСЕНИНІ (пов. Доброміль), стрілив польський вахмайстер жандармерії, Кита, без причини нарочно до українського селянина Івана Мацея, поціли в його в голову, а опісля добив його прикладом кріса, кажучи: «Хцял мець Україне, тераз бендзе йон мял на другім свеце». (Свідки П. М., тепер в Ужгороді.)

32. В КЕРНИЦІ вивели на приказ команданта польські жовнярі українського полоненого хорунжого — Жиди з хати лише тому, що він як Жид служив в українськім війську, окружили його і пробили вісьмома багнетами. (Свідок М. Ч.)

33. В КНИГІНИНІ МІСТІ (повіт Станіславів), запровадила польська полева жанлармерія Гриця Соловія, замешкалого у Палагні Бігун, над ріку Вистрицю, де його спершу побила, відтак застрілила і кинула у воду. Трупа виловлено в Угорниках коло Станіславава. (Свідки П. Б., Ю. Я., Г. Г. з К.)

34. В КНЯЖІМ МОСТІ (повіт Мостиска), розстріляли польські легіоністи на приказ польського поручника Абламовича залізничника Костя Берцевого, та господарів Івана Хомяка, Івана Пайталу, і 4 полонених Українців.

У тім самім селі убили також польські жовнярі в часі ескорти: Стефана Тиндика і його жінку Настю; якийсь польський жовняр убив в хаті Миколу Степаняка, і Настю Безь двома вистрілами кріса; Марію Помірко, вагітну 40-літню жінку так побили польські жовнярі, що її тіло кусниками відпадало. Вона до 5 днів померла.

35. В КРАСНІМ (повіт Золочів), в часі транспорту полонених кинув польський жовняр до вагону з полоненими ручну бомбу, яка експльодувала і трох полонених вбила, а п'ятьох ранила.

рух на залізничім шляху Червоного Хреста. Нічю почали Поляки звозити у Хирів війська, военний матеріал, гармати. 3 лютого о 10 год. у вечері наша команда одержала докладну вістку. Що 4—11 о 6 год. рано роблять Поляки наступ то у двох місяцях: одна частина має наступити з Нового Міста здовж дороги, що веде через Чішки-Воютичі у Самбір; друга частина мала виступити з Хирова шляхом Хирів-Самбір. Польські сили, що досі були більш-менш рівні нашим скріплено 10 сотнями (1500-2000 людей) новими батареями, що вечером 3—11 зустрілися на порехрестя шляхів, що ще йшли з фронту до команди і на саму залізничу стацію Глубока. Наші вісти про майбутній наступ були дуже точні. Тому то 4—11 вже о 5 год. рано ціла залога ждала на своїх місцях готово до бою. Перед позицію кожного куріня вислано наперед малі відділи з скорострільами. Они сховались у терені, а між їх була: негайним огнем заскочити наступаючих Поляків і в сей спосіб ослабити перший наступ. Цілу ніч працювала наша панцирка, що острілювала залізничий шлях, який Поляки конечно хотіли справити для наступу своєї панцирки.

Польський наступ зачався коло 6 год. у двох згаданих вище місцях, 4/36 колонійський курінь (одна з найкращих наших частин), що боронив село Городовичі відбив зовсім наступ. Поляки наступали тоді з Хирова кількома арами. Наші укриті скорострільні відділи допустили їх близько до себе і тоді почали обстріл. Польські ряди розсипались і кинулись в утечу. Утікаючи стрінулись вони з другим польським курінем, що йшов рівнож до наступу. Цей думав, що це наступають вороги, розвинув стрільню і нуж стріляти по своїх.

На цілім тім відтинку почався загальний вогонь.

Скорострільчики зі своїм знаменитим четарем К. на висунених позиціях доручно били на хитаючіся польські ряди; залопотіли і кріси на лінії, де стояли курінь. Пробитись вперед здавалось неможливим. Рівночасно артилерія (батерія сотника М. і сотн. С.) сипала незвичайно влучним огнем і не допускала якої підмоги. Поляки починають в неладі утікати відкидаючи кріси і дуже багато амуніції.

О год. 9 боротьба була скінчена, втрати для нас. Ніякої втрати не було і у Глибокій, хоч там була цілий курінь польська артилерія і впало понад 10 стрілів.

(Далі буде)